

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de heer

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv
Contactpersoon

T
F

Datum 17 februari 2022

Onderwerp Wob-besluit fraudekwestie Pels Rijcken

Ons kenmerk

*Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.*

Geachte heer ,

In uw brief van 16 augustus 2021, door ons ontvangen op 17 augustus 2021, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) om informatie verzocht. U heeft verzocht om toezending afschriften van de navolgende documenten (in de periode maart 2021 tot en met de datum van ontvangst van dit Wob-verzoek):

1. Uitgaande en inkomende communicatie tussen (vertegenwoordigers van) ministerie van Justitie en Veiligheid en (vertegenwoordigers van) Pels Rijcken over de fraudezaak bij dit kantoor.
2. Informatievoorziening over deze fraudezaak aan de minister van Justitie en Veiligheid.
3. Interne correspondentie over de fraudezaak.
4. Documenten over het (al dan niet voortbestaan) van de samenwerking met Pels Rijcken als landsadvocaat.

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 24 augustus 2021, kenmerk . In mijn brief van 7 september 2021, kenmerk , is de beslistermijn met vier weken verdaagd tot en met 12 oktober. Bij brief van 5 oktober 2021, kenmerk , heb ik u erop gewezen dat er in het kader van een ander Wob-verzoek dat betrekking had op dezelfde bestuursrechtelijke aangelegenheid reeds stukken openbaar zijn gemaakt. Ik heb u daarbij gevraagd om nader in contact te treden om te bezien welke stukken u nog wenst. U heeft mij per e-mail van 8 oktober 2021 laten weten dat het eerdere Wob-verzoek, op 10 maart 2021 bij mij was ingediend. U gaf daarbij aan dat uw verzoek op alle relevante documenten ziet voor de periode maart 2021 tot en met de datum van ontvangst van uw verzoek. Het verzoek ziet dus op een andere periode.

Bij brief van 15 oktober 2021, door mij ontvangen op 18 oktober 2021 heeft u mij in gebreke gesteld. Op 2 november heeft u beroep ingesteld bij de rechtbank Oost-Brabant wegens niet tijdig beslissen. Op 20 januari heeft de rechtbank bepaald dat ik binnen 2 weken na verzending van de uitspraak dien te beslissen op uw Wob-verzoek. Het is me helaas niet gelukt deze termijn te halen. Ik bied u mijn verontschuldigingen aan voor de vertraging in de beantwoording van uw verzoek.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de bijlage 1.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 211 documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage 2 bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten. De uitzonderingsgronden op de documenten zijn als volgt gecodeerd:

Datum
17 februari 2022
Ons kenmerk

10.2.e: artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob;
11.1: artikel 11, eerste lid, Wob.

10.1.c: artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob;
10.2.g: artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, Wob;

De fraudezaak bij Pels Rijcken is onderwerp geweest van diverse Kamerbrieven met bijlagen. Reeds openbare informatie valt niet onder de Wob en is daarom niet geïnventariseerd.

Zienswijzen

Er zijn derde belanghebbenden bij de openbaarmaking van de documenten. Deze zijn in de gelegenheid gesteld hierover hun zienswijze te geven. De zienswijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen. Zie het onderdeel Overwegingen van dit besluit.

Besluit

De documenten met nummers 14, 16, 86, 87, 94, 108, 109, 111, 112, 114, 115, 117, 118, 120, 121, 123, 124, 127, 128, 132, 141, 143, 144, 157, 159, 160, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 175, 184, 189, 191, 194, 200, 202 zijn reeds openbaar en vallen derhalve buiten de reikwijdte van de Wob.

Ik heb besloten (passages in) de door u gevraagde informatie opgenomen in de documenten met nummers 3, 34, 36, 38, 44, 47, 53, 55, 61, 63, 65, 67, 70, 74, 78, 91, 106, 140, 146, 151, 153, 182, 196, 199 niet openbaar te maken.

De door u gevraagde informatie opgenomen in de documenten met de overige nummers maak ik openbaar met uitzondering van de daarin opgenomen persoonsgegevens, passages uit documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad die persoonlijke beleidsopvattingen bevatten, passages die onevenredig benadelend zijn voor derden en passages die bedrijfsvertrouwelijke informatie bevatten. Voor de motivering verwijs ik naar de overwegingen hieronder.

Overwegingen

Algemene overweging: openbaar voor eenieder

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen

van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker. Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

Bedrijfs- en fabricagegegevens

Artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wob bepaalt dat het verstrekken van informatie achterwege blijft voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegeleerd. Onder bedrijfsgegevens moet blijkens bestendige jurisprudentie worden verstaan: al die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering en financiële stromen betreffen, worden eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt.

In de documenten met nummers 99 en 101 staan bedrijfsgegevens, inhoudende de uurtarieven van verschillende medewerkers van het kantoor Houthoff. Die informatie is in het kader van facturering van het onderzoek door kantoor Houthoff vertrouwelijk aan mij overhandigd en is niet openbaar toegankelijk. De derde-belanghebbende heeft aangegeven dat openbaarmaking de concurrentiepositie van Houthoff zou kunnen schaden. Ik zal deze informatie dan ook – overeenkomstig de ontvangen zienswijze – niet openbaar maken.

Daar waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond, heb ik dit in de inventarislijst en het document aangegeven met de aanduiding "10.1.c".

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. In vrijwel alle documenten staan persoonsgegevens. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van het merendeel van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens onleesbaar gemaakt in deze documenten.

In de documenten gaat het in de eerste plaats om namen, directe contactgegevens, functie-aanduidingen en tot een individuele persoon herleidbare extensies van bewindslieden, ambtenaren en externen. Openbaarmaking van de directe contactgegevens van ambtenaren en externen heeft naar mijn oordeel beperkte toegevoegde waarde, omdat de algemene contactgegevens van mijn ministerie en de organisaties van de externen reeds openbaar zijn. Die beperkte toegevoegde waarde weegt niet op tegen de potentiële hinder die ambtenaren en externen ervan kunnen ondervinden als hun directe contactgegevens voor eenieder openbaar zijn.

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
17 februari 2022

Ons kenmerk

openbaarmaking van namen van de ambtenaren betreft. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen openbaarmaking daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob. De functie-aanduidingen van de ambtenaren zijn tevens onleesbaar gemaakt, omdat hiermee de naam van de betreffende ambtenaar te achterhalen is.

Tot slot zijn bepaalde e-mail extensies van ambtenaren onleesbaar gemaakt, omdat deze te herleiden zijn tot een individuele ambtenaar.

Voor zover het de namen van externen betreft is het volgende van belang. Namen zijn persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen openbaarmaking daarvan verzetten. Ook het merendeel van de namen van medewerkers van advocatenkantoren zijn onleesbaar gemaakt, omdat zij in de documenten niet optreden als advocaat in een procedure en daarmee niet in de openbaarheid treden. De functie-aanduidingen van de externen zijn tevens onleesbaar gemaakt, omdat hiermee de naam van de externen te achterhalen is.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

In de documenten met nummers 1, 6, 11, 12 geeft één van de vereffenaren van een stichting een persoonlijke reflectie op een mediapublicatie aan Pels Rijcken. Gelet op de aard en de inhoud van de gevraagde informatie staat artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob aan openbaarmaking in de weg. Openbaarmaking zou de relatie tussen de vereffenaars en Pels Rijcken kunnen verstoren en daarmee onevenredige benadeling opleveren. Een dergelijke verstoring kan bovendien negatieve gevolgen hebben voor het financiële belang van rechthebbenden die in de mediapublicatie worden genoemd. Het belang bij het voorkomen van onevenredige benadeling weeg ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

In het document met nummer 1 wordt door de Landsadvocaat toegelicht wat op dat moment de stand van zaken was in het dossier Converium. Er wordt in vergaande mate inzicht gegeven in de gemaakte afspraken in de Vereffeningsovereenkomst. Openbaarmaking zou de relatie tussen de vereffenaars en Pels Rijcken kunnen verstoren en daarmee onevenredige benadeling opleveren. Door openbaarmaking zou een vlotte en correcte afhandeling in gevaar kunnen komen met alle negatieve gevolgen voor de (financiële) belangen van Pels Rijcken. Het belang bij het voorkomen van onevenredige benadeling weeg ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

In de document met nummer 2 en 5 staan passages die inzicht geven in en reflecteren op de strategische afwegingen die Pels Rijcken in de omgang met en communicatie over deze kwestie heeft gemaakt en die inzicht geven in de op te

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
17 februari 2022

Ons kenmerk

stellen woordvoeringslijn van Pels Rijcken. Het document met nummer 3 bevat een conceptpersbericht van Pels Rijcken. In de van de derde-belanghebbende ontvangen zienswijze wordt erop gewezen dat openbaarmaking van deze afwegingen en persbericht Pels Rijcken - zijnde een commercieel bedrijf - onevenredig zou benadelen. De openbaarmaking zou kunnen leiden tot reputatieschade, voordelen voor concurrenten en daarmee financiële schade. Het belang bij het voorkomen van onevenredig nadeel bij een commerciële onderneming weeg ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking. Ten aanzien van het concept van het persbericht geldt dat openbaarmaking hiervan ertoe kan leiden dat men binnen het kantoor van de Landsadvocaat zich niet meer vrij zou voelen dergelijke concepten te delen met de Staat, hetgeen de goede verstandhouding in de cliëntrelatie in de weg kan staan. Ik ben van oordeel dat artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob aan openbaarmaking van deze informatie in de weg staat. Daarbij weeg ik mee dat het definitieve persbericht van Pels Rijcken openbaar toegankelijk is op diens website.

In de documenten met nummers 152 en 153 wordt door een ambtenaar een persoonlijke beleidsopvatting geuit die, blijkens de mailwisseling, berust op een misverstand. In de van de derde-belanghebbende ontvangen zienswijze wordt erop gewezen dat openbaarmaking van deze onjuiste opvatting Pels Rijcken - zijnde een commercieel bedrijf - onevenredig zou benadelen. Het belang bij het voorkomen van onevenredig nadeel bij een commerciële onderneming weeg ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking van een persoonlijk beleidsopvatting in een stuk voor intern beraad dat door de betrokken ambtenaar later in de mailwisseling ook wordt geduid als onjuist.

Daar waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond, heb ik dit in de inventarislijst en de documenten aangegeven met de aanduiding "10.2.g".

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad

Uitgangspunt van de Wob is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in beginsel ook voor documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad. Dit is het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van overheden in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid. Uit de wetgeschiedenis blijkt dat onder het begrip 'documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad' onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Degene die de stukken heeft opgesteld moet de bedoeling hebben gehad dat ze zouden dienen voor intern beraad.

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat uit documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad geen informatie wordt verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen. Onder 'persoonlijke beleidsopvattingen' wordt verstaan: ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen. Dergelijke opvattingen worden in beginsel niet openbaar gemaakt omdat een zekere mate van veiligheid en vertrouwelijkheid noodzakelijk is om te kunnen komen tot een effectieve besluitvorming. Ambtenaren en bestuurders moeten onderling en met bewindspersonen kunnen brainstormen. Feiten, prognoses, beleidsalternatieven,

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
17 februari 2022

Ons kenmerk

de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter worden door mij niet beschouwd als persoonlijke beleidsopvattingen. De totstandkoming van beleid en regelgeving wordt met de openbaarheid van dergelijke informatie inzichtelijk.

Openbaarmaking niet in belang van een goede en democratische bestuursvoering: conceptversies

De documenten met nummers 34, 36, 38, 44, 47, 53, 55, 58, 59, 61, 63, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 84, 88, 91, 106, 140, 146, 151, 152, 153, 182, 196, 199 zijn conceptversies van of passages met tekstsuggesties voor documenten die een definitieve versie kennen. Voor zover reeds een definitieve versie beschikbaar is en de definitieve versie openbaar is of wordt met dit Wob besluit, geldt dat de informatie in de conceptversie welke is opgenomen in de definitieve versie daarvan, daarmee reeds openbaar is. De delen in de conceptversies welke niet of afwijkend zijn opgenomen in de definitieve versie, dienen te worden aangemerkt als opvattingen, adviezen en conclusies welke moeten worden gekwalificeerd als persoonlijke beleidsopvattingen.

Conceptversies of passages met tekstsuggesties worden daarom niet openbaar gemaakt. Zie in dit kader ook: ABRvS 27 december 2017,

ECLI:NL:RVS:2017:3563. Gelet op de aard en de inhoud van de documenten, acht ik het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob over deze persoonlijke beleidsopvattingen informatie te verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Daarvoor acht ik het doorslaggevend dat de definitieve versies van de documenten reeds openbaar zijn of worden met dit Wob besluit. Het in het publieke domein brengen van meerdere versies van een document, kan leiden tot verwarring over de geldende versie en acht ik daarom niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering. Waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond, heb ik dit in de documenten en op de inventarislijst aangeduid met "11.1".

Wijze van openbaarmaking

De documenten die met dit besluit (deels) openbaar worden gemaakt, treft u bij dit besluit in kopie aan. Dit besluit en de daarbij openbaar te maken stukken zullen op Rijksoverheid.nl worden geplaatst.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens deze,

*Strategisch raadadviseur/Coördinator
juridische procedures Sector Juridische Zaken
en Wetgevingsbeleid*

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
17 februari 2022

Ons kenmerk

Bezoearclausule

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Justitie en Veiligheid, t. a. v. Directie Wetgeving en Juridische Zaken, sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid, Postbus 20301, 2500 EH 's-Gravenhage.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
17 februari 2022

Ons kenmerk